

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΩΝ

Ε΄. ΓΙΑΜΕ στο προηγούμενο φύλλο διηγήσαμε την πρώτη εμφάνιση της Σάρας Μπερνάρ στη Γαλλική Κομωδία, παρ' όλες τις προσδοκίες του Κοινού και του Τύπου, ύπαιθρη μετρία, όπως δηλολογεί κ' η ίδια σ' 'Απομνημονεύματά της. Ίδου μάλιστα ένα απόσπασμα από το σχετικό άρθρο του περιφημού κριτικού της εποχής Φραγκίσκου Σαρσί, το όποιον εδημοσίευσεν στον Παρισιανό «Χρόνος» της 11ης Νοεμβρίου 1872.

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

— Τι έχεις άποψη;... Δεν σ' αναγνωρίζω καθόλου. Δεν ήσουν έσοδ αυτή που έπαιζε από ό-λίγον στη σκηνή... Τότε με δύο λόγια της είλας τί συνέβαινε. Την ίδια στιγμή έτρεξε κοντά μου ό γιατρός του θεάτρου και μου είπε: — 'Η μητέρα σας, δεσποινίς, προσεβλήθη από μία έλασφη συγκοπή, μα τη μεταφέραμε στο σπίτι σας... Έγώ σπάθηκα, κυ-

τώντας τον άμλιτη. Τέλος κατόρθωσα να τραυλίσω: — 'Η καρδιά της;... Δεν είν' έτσι, γιατρέ... — Ναι, μου άπάντησε, ή κυρία μητέρα σας έχει δυστηχώς και άδύνατη καρδιά. — Τό ξέρω, φηδούσα. Είπε πολύ άρρωστη. Και, μη μπορώντας να κρατηθώ παιά, ξέσπασα σε λυγμούς. 'Η Κρονιάζέτ με βοήθησε για να πάω στο κμαριόν μου. Ήταν πολύ καλή, γνωρίζαματε από κοριτσάκια και αγαπιόμαστε χωρίς να έχετε μαλλώσει ποτέ... Συγχρόνος ή άγαπητή μου κ. Γκεράρ πήρε ένα άμαξι κ' έτρεξε στο σπίτι για να μου φέρη νέα της μητέρας μου.

— Έτσι ξαναβγήκα στη σκηνή, μ' υποχώρησε να κρήνω την άνωμονηρία μου. Τό Κοινόν πο άγνωστού τά πάντα, με υποδέχτηκε με χαρά και όσο παραοροίσε ή παράστασις, τόσο περισσότερο μεγάλωνε ή ψυχρότης του. Άπτήγγελα αυτόματα τά λόγια του όρουλου μου —όρου ήλιθίου άλλωστε— μα όλη μου ή σκέψη ήταν στη φτωχή μου μαμά. Συγχρόνος περίεμα με άγονία την έπιστροφή της κυρίας Γκεράρ, στην όποια είχα πει: «Μόλις γυρίσεις, άνοιξε την άριστηρή πόρτα της σκηνής και άν ή μαμά εινε καλύτερα, κούνησε μου τό δεξιό χέρι...» Άν όμως εινε χειρότερα, κούνησε τό άριστηρό... Μα ή ταραχή μου ήταν τόση, όποτε ξέχασα σε λίγο πού χέρι θά κοιτούσε, άν μου έφερε ευχάριστα νέα και πού άν μου έφερε διάφραστα. Έτσι, όταν στο τέλος της τρίτης πράξης, ή κυρία Γκεράρ ξαναγύρισε και παρουσιάστηκε στην άριστηρή πόρτα της σκηνής, βλέποντάς την να μου κοινάει τό δεξιό της χέρι και μη καταλαβαίνοντας τίποτε, κόνεψα να τρελλαθώ... Άπό τη στιγμή αυτή έγινα έντελώς ήλιθια.

Αυτά έγραφε ό Σαρσί —συνέχισε ή Σάρα Μπερνάρ σ' 'Απομνημονεύματά της. Και είχε δικιο. 'Αλλοίμονο όμως! Δεν ήξερε την πραγματική άφορητή άποτυχία μου... Άκούστε την... Την παράστασι παρακολούθησε και ή μητέρα μου από ένα θεωρείο, άπάναντι στη σκηνή.

Μόλις λοιπόν έβλεπα την εμφάνισή μου, έφοριξα μία ματιά πρός τό θεωρείο της, όπως συνήθιζα να κάνω πάντα, όσώας παρακολούθησε τις παρουσιάσεις μου, και την είδα να φέρη βιαστικά, ένδο μία θανάσιμη χλωμάδα ήταν άπλωμένη στο πρόσωπό της. Άμέσως κρυφάτρα από μία τριμερή άνοιχτή, γιατί κατάλαβα διη κάτι είχε πάθει. Κατάλαβανα πός κ'άνα καρδιακή κρίσις της είχε έρθει και πός ή ύπαι της ήταν επάνδυνη.

Έτσι ή πρώτη πμξίς μου φάνηκε άτέλειστη, γιατί δεν έβλεπα την ώρα πότε να φύγω από τη σκηνή και να πάω να ίδω τί γίνεται ή μητέρα μου. Έλεγα τις φράσεις του όρουλου μου σαν αυτόματα, τραυλίζα τις λέξεις και μόνο ή ιδέα πότε να φύγω με κατείχε δλόκληρη.

Ω! τό Κοινόν δεν μπορεί να ύποψιαστή τά φορητά αυτά βασανιστήρια πού ύποφέρουν πολλές φορές ό φτωχό κάλλιτέχνα την ώρα πού παίζον επάνω στη σκηνή... Δεν έπαιζόταν και στην περίπτωση τη δική μου πού άγονία μου έσφιγγε την καρδιά και πός ή σκέψη μου πετοισε κοντά στην άγαπημένη μου μητέρα πού ύπέφερε...

Όταν καμιά φορά τελείωσε ή πρώτη πράξις, έτρεξα σαν τρελλή στα παρασκηνία, φωνάζοντας:

— 'Η μαμά μου;... Τι έχει ή μαμά μου;

Μά κανείς δεν ήξερε τίποτε. Σε μία στιγμή μάλιστα ή Κρονιάζέτ με πλησίασε και μου είπε:

Ρωσική επανάστασις κ' άναγκάστηκε να φύγη, για να μην την σκοτώσουν οι Μπολσεβίκοι, χωρίς να προσφύση να πάη στο μαζύ της τίποτε άπ' την μεγάλη περιουσία του δουκόδ Σερβίν. Πάμπωχη, σπαραγμένη από τόν πόνο, άπελευσμένη, κατέφυγε σή Γαλλία, στην αγαπημένη της Ριβιέρα.

Και τώρα, αυτή πού έπ' τόσα χρόνια έζησε μέσα στις δόξες και τις τιμές, στον πλούτο και την ευτυχία, εινε άναγκασμένη να πουλήσει πάλι μενεξέδες, χλωμούς μενεξέδες της Πάριος για να ζήση!... Μα κανείς πειά δεν άναγνωρίζε σ' αυτή πη χαριτωμένη εκείνη μικρή άνθοπούλιδα της Ριβιέρας.

Η ανάνεμορη Μισελίνα εινε πειά πρώορα γερασμένη. Γυρίζει στους δρόμους με τ' άνθη της στα χέρια, τυλιγμένη μέσα σ' ένα μεγάλο μαύρο σάλι. Δεν εινε πειά δροσερή όπως οι μενεξέδες πού πουλάει. Μόνο τά μάτια της έχουν πάντα τό ίδιο χρώμα κ' αύτους, έσθονα, φλιδρό, πονεμένα και πάντα πάντα πλημμυρισμένα στα δάκρυα... Z. NEMO

ΜΙΑ ΜΑΚΑΒΡΙΑ ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΑ

'Η Σάρα Μπερνάρ κοιμωμένη μέσα στο φέρετρό τό ό-πιο χρησιμοποιήσε ως... κληνή και έντός του όποιου έναπετήθη όταν άπέθανε!...

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: 'Η συνέχεια.